

Vergaderjaar 1997–1998

19 637

Vluchtelingenbeleid

Nr. 314

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 10 februari 1998

1. Inleiding

De Wet van 1 december 1994 (veilig land van herkomst), Stb. 849, is met ingang van 1 januari 1995 in werking getreden.

Op 7 februari 1995 heb ik een Algemeen Overleg gehad met de vaste commissie voor Justitie over de wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen (veilige landen van herkomst). Het verslag van dit Algemeen Overleg is door de vaste commissie vastgesteld op 23 februari 1995 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 19 637, nr. 126).

Bij mijn regeling van 9 februari 1995, Stcrt. 1995, 34, in werking getreden met ingang van 18 februari 1995, zijn de volgende landen aangewezen als veilig land van herkomst: Bulgarije, Ghana, Hongarije, Roemenië, Polen, Senegal, Slowakije en Tsjechië (art. 28c, Voorschrift Vreemdelingen, alsmede bijlage 9 daarbij).

Tijdens bovengenoemd Algemeen Overleg heb ik onder meer toegezegd dat de Tweede Kamer halfjaarlijks zal worden gerapporteerd over de samenstelling van de lijst, alsmede over de situatie in de Bondsrepubliek Duitsland.

Op 10 oktober 1995 zond ik u de eerste rapportage¹ met betrekking tot de lijst van veilige landen van herkomst, op 12 juli 1996 zond ik u de tweede rapportage², op 1 november 1996 volgde de derde rapportage³ en op 6 juni 1997 zond ik u de vierde rapportage. Hiermee doe ik de toezegging gestand voor wat betreft het vijfde halfjaar en leg ik de rapportage met betrekking tot de periode januari 1997 tot en met juni 1997 aan u voor.

De statistische gegevens omvatten de periode januari 1997 tot en met juni 1997. Uit praktisch oogpunt heb ik er, in overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken, voor gekozen om de ontwikkelingen in de desbetreffende landen tot en met oktober 1997 weer te geven.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 19 637 nr. 139.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 19 637 nr. 201.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 19 637 nr. 222.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, 19 637 nr. 260.

2. Cijfermatige gegevens

Uit de statistische gegevens die in bijlage 1 bij deze brief zijn opgenomen, blijkt dat de instroom van asielzoekers uit de landen op de lijst is afgenomen ten aanzien van het derde halfjaar. In vergelijking met het vierde halfjaar is de daling zelfs nog groter. Werden er in die laatste periode 311 asielzoekers geregistreerd, in het vijfde halfjaar bedraagt de instroom 159. Ten opzichte van de periode januari 1996 tot en met juni 1996 is het aantal asielzoekers uit Roemenië, Bulgarije, Slowakije en Ghana gedaald, terwijl de instroom voor de andere landen is gestegen. Er is geen duidelijke verklaring voor dit verschijnsel aan te geven. Zoals gezegd, is over het geheel genomen de daling omvangrijker dan de stijging.

Uit de statistische gegevens betreffende de beslissingen gedurende de periode januari tot en met juni 1997 is voorts gebleken dat er geen A-statussen zijn verleend aan personen afkomstig uit veilige landen van herkomst. Het aantal vergunningen tot verblijf (VTV's) dat na de inwerkingtreding van de Wet veilige landen van herkomst werd verleend, steeg van 33 in het derde halfjaar naar 62 in het vierde halfjaar. In het vijfde halfjaar is dit aantal weer gedaald tot 17 verleende vergunningen tot verblijf (incl. herziening en bezwaar). Van degenen die voor een vergunning tot verblijf in aanmerking zijn gekomen, zijn er 6 personen afkomstig uit Slowakije, 5 uit Bulgarije, 3 uit Ghana, 2 uit Roemenië en 1 uit Senegal.

3. Beoordeling situatie in de landen genoemd in bijlage 9 bij het Voorschrift Vreemdelingen

Na overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken ben ik van mening dat zich het afgelopen halfjaar geen dusdanige ontwikkelingen in de situatie in Bulgarije, Ghana, Hongarije, Roemenië, Polen, Senegal, Slowakije en Tsjechië hebben voorgedaan dat er aanleiding is hun aanwijzing als veilig land van herkomst te heroverwegen. Ten aanzien van Senegal merk ik evenwel op dat de situatie in de regio Casamance momenteel gespannen is door acties van het leger tegen de rebellen. De ontwikkelingen aldaar zullen door de Minister van Buitenlandse Zaken en mij met extra aandacht worden gevolgd. Op dit moment kunnen de genoemde landen naar mijn mening evenwel onverminderd als veilig worden beschouwd, hetgeen wil zeggen dat een asielzoeker afkomstig uit één van deze landen, gelet op de algehele situatie aldaar, geen vervolging heeft te duchten in de zin van artikel 15, eerste lid van de Vreemdelingenwet.

De aanvraag om toelating als vluchteling van een asielzoeker uit een dergelijk land wordt dan ook niet ingewilligd wegens kennelijke ongegrondheid daarvan, tenzij de aanvraag is gebaseerd op bijzondere omstandigheden die, in afwijking van de algehele situatie aldaar, het vermoeden kunnen wekken dat de asielzoeker niettemin gegronde redenen voor vervolging te vrezen heeft.

In bijlage 2 bij deze brief wordt per land een beknopte nadere toelichting op de situatie in hogergenoemde landen gegeven, waarin recente ontwikkelingen zijn verwerkt. De belangrijkste ontwikkelingen bekend geworden in de periode januari 1997 tot en met oktober 1997 zijn:

- de in april 1997 aangetreden Bulgaarse regering, geleid door de Unie van Democratische Krachten, heeft de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en corruptie uitgeroepen tot topprioriteit. In dit kader is de wetgeving op een aantal punten aangepast. Dit zal, naar

- het zich laat aanzien, positieve gevolgen hebben voor het functioneren van de rechterlijke macht en daardoor voor de handhaving van de wet.
- in Roemenië heeft de regering medio 1997 een voorstel tot wijziging van de onderwijswet gepresenteerd. De amenderingen voorzien in de mogelijkheid op alle niveaus onderwijs in de Hongaarse taal te ontvangen en ook Roemeense geschiedenis en geografie in het Hongaars te onderwijzen. Deze amenderingen moeten nog wel door het Parlement worden aangenomen.
 - uit recent onderzoek door Roemeense mensenrechtenactivisten is gebleken dat enkele personen louter en alleen vanwege overtreding van artikel 200 lid 1 Wetboek van Strafrecht – seksuele handelingen tussen meerderjarige mannen die plaatsvinden in het openbaar of tot een publiek schandaal leiden – zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf. Overigens stelt werkinstructie nr. 43 van de IND nog altijd dat ten aanzien van Roemeense asielzoekers bijzondere aandacht moet worden besteed aan de positie van homoseksuelen in dat land.
 - na positieve publiciteit over Canada als immigratieland in het Tsjechische tv-programma «Nova» hebben de afgelopen maanden grote groepen Roma Tsjechië verlaten met als reisdoel Canada. Tot en met september 1997 hebben ongeveer 1200 Roma in Canada asiel aangevraagd.
 - eind augustus is de spanning teruggekeerd in de regio Casamance in Senegal nadat een van de luitenants van Abbé Diamacoune Senghor, leider van de Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance (MFDC), vermoord werd aangetroffen. Drie andere van diens politieke adviseurs zijn uit voorzorg door het Senegalese leger onder huisarrest geplaatst. In de tweede helft van september startte het leger met het systematisch vernietigen van rebellenbases langs de grens met Guinee-Bissau, waardoor de vluchtelingenstroom vanuit de regio sterk toenam. MFDC-aanhangers die verdacht worden van het beramen van gewelddadige activiteiten, lopen het risico te worden gearresteerd, met name in en rond de stad Zichuinchor.

4. De lijst met sichere Herkunftsstaaten in de Bondsrepubliek Duitsland

Net als in voorgaande halfjaarlijkse rapportages, is ook in deze halfjaarlijkse rapportage een overzicht opgenomen van de situatie in de Bondsrepubliek Duitsland. De lijst van veilige landen van herkomst die door de Bondsrepubliek Duitsland wordt opgesteld, is sinds de derde evaluatie van de Wet veilige landen van herkomst niet gewijzigd. Op de huidige lijst van veilige landen van herkomst van de Bondsrepubliek Duitsland worden derhalve nog steeds Bulgarije, Ghana, Polen, Roemenië, Senegal, Slowakije, Tsjechië en Hongarije als sichere Herkunftsstaaten beschouwd.

In bijlage 1 bij deze brief zijn statistische gegevens opgenomen over de toepassing van de sicherer Herkunftsstaat-regeling in de Bondsrepubliek Duitsland (tabel 5).

5. Tot slot

In het licht van de beoordeling van de actuele situatie in die landen die in overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken heeft plaatsgevonden, zie ik geen aanleiding voor een bijstelling van de lijst. Evenmin zie ik op dit moment reden om nieuwe landen aan de lijst toe te voegen.

Wel zal op korte termijn het «Overzicht positie minderheden in veilige landen van herkomst», zoals weergegeven in de Vreemdelingencirculaire 1994 C18–7, worden geactualiseerd aan de hand van de informatie die in deze vijfde halfjaarlijkse rapportage is neergelegd.

Ten behoeve van mijn volgende halfjaarlijkse rapportage zal de situatie opnieuw in overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken worden beoordeeld. Ook zal de samenstelling van de lijst bij die gelegenheid opnieuw worden gezien. Ik zal u tegen die tijd of zoveel eerder als daartoe aanleiding mocht rijzen, eveneens op de hoogte stellen van mogelijke relevante ontwikkelingen in de Bondsrepubliek Duitsland.

De Staatssecretaris van Justitie,
E. M. A. Schmitz

STATISTISCHE GEGEVENS NEDERLAND

Tabel 1. Instroom veilige landen van herkomst van januari tot en met juni 1997

	januari tot en met juni 1996	januari tot en met juni 1997	procentueel verschil
Roemenië	43	23	- 47%
Bulgarije	27	23	- 15%
Slowakije	76	31	- 59%
Ghana	32	22	- 31%
Polen	7	15	+ 114%
Tsjechië	28	33	+ 18%
Hongarije	6	8	+ 33%
Senegal	3	4	+ 33%
Totaal	222	159	- 28%

Tabel 2. Behandelde asielaanvragen uit veilige landen van herkomst: eerste aanleg januari tot en met juni 1997

	VTV	Afwijzing	Niet Ont- vankelijk	Kennelijk Ongegrond	Overig	Totaal
Roemenië	-	1	4	14	6	25
Bulgarije	-	-	5	12	6	23
Slowakije	5	-	5	34	7	51
Ghana	2	12	5	7	5	31
Polen	-	-	-	9	4	13
Tsjechië	-	-	25	7	2	34
Hongarije	-	-	5	2	1	8
Senegal	-	1	-	1	2	4
Totaal	7	14	49	86	33	189

Tabel 3. Behandelde asielaanvragen uit veilige landen van herkomst: herziening asiel januari tot en met juni 1997

	VTV	Afwijzing	Niet Ont- vankelijk	Kennelijk Ongegrond	Overig	Totaal
Roemenië	-	1	-	-	-	-
Bulgarije	-	-	-	-	-	-
Slowakije	-	-	-	-	-	-
Ghana	-	2	-	-	-	-
Polen	-	-	-	-	-	-
Tsjechië	-	-	-	-	-	-
Hongarije	-	-	-	-	-	-
Senegal	-	-	-	-	-	-
Totaal	0	3	0	0	0	3

Tabel 4. Behandelde asielaanvragen uit veilige landen van herkomst: bezwaar asiel januari tot en met juni 1997

	VTV	Afwijzing	Niet ont- vankelijk	Kennelijk Ongegrond	Overig	Totaal
Roemenië	2	11	1	-	3	17
Bulgarije	5	10	-	-	1	16
Slowakije	1	19	-	-	17	37
Ghana	1	6	1	-	4	12
Polen	-	5	-	-	-	5
Tsjechië	-	1	-	-	10	11
Hongarije	-	-	-	-	-	-
Senegal	1	-	-	-	-	1
Totaal	10	52	2	0	35	99

Duitsland

Tabel 5. Asielinstroom uit veilige landen van herkomst van januari tot en met juni 1997 in Duitsland*

	instroom	aantal beslis- singen	toeken- ning	afwij- zing	kennelijk onge- grond	andere beslis- singen
Bulgarije	462	919	1	25	457	436
Polen	72	82	1	–	48	33
Roemenië	413	880	–	20	382	478
Slowaakse Republiek	69	76	–	–	42	34
Tsjechische Republiek	41	34	–	2	18	14
Hongarije	14	19	1	2	10	6
Ghana	175	351	–	14	162	175
Senegal	27	52	–	2	32	18
Totaal	1 273	2 413	3	65	1 151	1 194

* Bron: Bundesamt für die Anerkennung ausländischer Flüchtlinge (BAFI)

Oktober 1997

OOST-EUROPA**1.1 Bulgarije**

Bulgarije is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en heeft het individueel klachtrecht erkend.

De Grondwet voorziet in een onafhankelijke rechtelijke macht. Voorts is er een Hooggerechtshof en een Constitutioneel Hof. In het strafprocesrecht is het uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is, totdat het tegendeel wordt bewezen. De verdachte heeft recht op een advocaat. Heeft de verdachte geen advocaat, dan wordt die door de staat toegewezen.

De mensenrechtensituatie in Bulgarije is sinds de omwenteling van 1989 sterk verbeterd. Door de overheid zijn positieve maatregelen genomen teneinde discrepanties tussen nationale en internationale wetgeving op het terrein van de rechten van de mens te overbruggen.

De Grondwet verbiedt het opzetten van politieke partijen op grond van religieuze, etnische of raciale criteria. Desalniettemin is een op voornamelijk etnische Turkse fundamentele gebaseerde partij vertegenwoordigd in het parlement. De Grondwet verbiedt tevens organisaties die de territoriale integriteit of eenheid van het land bedreigen of die haat uitdragen jegens personen behorend tot een bepaald ras, etnische of religieuze groep. De autoriteiten hebben met een beroep hierop de organisatie Umo-Ilinden (waarvan de leden stellen een Macedonische mensenrechtenorganisatie te zijn) geweigerd te registreren.

Ofschoon de Grondwet voorziet in vrijheid van religie, werd er aan de Orthodoxe kerk een speciale positie toegekend en zijn er in de praktijk enige beperkingen voor een aantal non-Orthodoxe religieuze groepen. Alle groeperingen die activiteiten uitoefenen met een religieus element, dienen zich bij de Raad van Ministers te laten registreren. In de praktijk is deze registratie een probleem voor de Jehova's Getuigen en Word of Life. In 1995 hebben de Jehova's Getuigen een klacht hieromtrent ingediend bij de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens. De Commissie heeft zich inmiddels ontvankelijk verklaard, doch nog geen uitspraak gedaan. Verscheidene malen zijn godsdienstige bijeenkomsten van niet-geregistreerde religieuze groepen door de politie opgebroken, waarbij soms geweld is gebruikt. Moslim, Joodse en katholieke groeperingen krijgen daarentegen financiële en andere steun van de Bulgaarse autoriteiten, welke steun evenwel in geen verhouding staat tot de steun die de Orthodoxe kerk ontvangt.

Ongeveer tien procent van de Bulgaarse bevolking bestaat uit etnische Turken. Hoewel de spanningen tussen de staat en deze minderheidsgroep niet volledig zijn verdwenen, zijn er geen restricties in het gebruik van de Turkse taal of het gebruik van niet-Slavische namen. In gebieden waar voornamelijk Turks wordt gesproken, financiert de Bulgaarse overheid Turkse taallessen op openbare scholen.

Roma maken ongeveer zes procent uit van de Bulgaarse bevolking. Zij leven voor een groot deel in zeer slechte omstandigheden. Het komt herhaaldelijk voor dat zij door Bulgaarse medeburgers negatief worden bejegend en dat er sprake is van discriminatie bij arbeidsomstandigheden. De autoriteiten hebben hierop niet altijd een adequaat antwoord in de zin

van onderzoek of bescherming, ofschoon zij stellen zich bewust te zijn van deze problematiek.

De eind 1996 gehouden presidentsverkiezingen, waarbij de uit de oppositie afkomstige Stoyanov als president is gekozen, kenmerkten zich volgens internationale waarneming door «rust en efficiëntie». Stoyanov is op 19 januari beëdigd en op 22 januari jl. in functie getreden.

Een serieus probleem is de uitvoering en handhaving van op zichzelf adequate wetgeving. Zo slagen de Bulgaarse autoriteiten er niet in corruptie en criminaliteit een halt toe te roepen. Dit is onder meer het gevolg van tekortkomingen in de samenwerking tussen de politie en het openbaar ministerie, die beide ook niet vrij van corruptie zijn. Tevens kan politiegeweld voorkomen, gericht tegen verdachten van misdrijven en tegen leden van minderheidsgroepen. De autoriteiten hebben wel opgetreden tegen een aanzienlijk aantal van deze functionarissen.

Inmiddels heeft de in april 1997 aangetreden Bulgaarse regering, geleid door de Unie van Democratische Krachten, de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en corruptie uitgeroepen tot topprioriteit. In dit kader is de wetgeving op een aantal punten aangepast. Dit laatste kan positieve gevolgen hebben voor het functioneren van de rechterlijke macht en daardoor voor de handhaving van de wet.

1.2 Hongarije

Hongarije is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en heeft het individueel klachtrecht erkend. Rechters zijn onafhankelijk en mogen geen lid zijn van een politieke partij of politieke activiteiten ontplooien. Er is een Hooggerechtshof en een Constitutioneel Hof. In het strafprocesrecht is uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is, totdat het tegendeel is bewezen. Een verdachte heeft recht op een advocaat. Heeft de verdachte geen advocaat, dan wordt die door de staat toegewezen.

Hongarije heeft wetgeving die de positie en rechtszekerheid van minderheden waarborgt. Zo is er de Wet op de Minderheden die lokaal zelfbestuur mogelijk maakt in gebieden waar de erkende etnische minderheden de meerderheid vormen. Tevens heeft Hongarije de Europese Conventie voor de Bescherming van Etnische Minderheden geratificeerd. Het Hongaarse beleid en de Hongaarse instituties bieden voldoende garantie voor de bescherming van de rechten van minderheden.

Een parlementair Comité voor Mensen-, Minderheden- en Religieuze rechten is in Hongarije actief. Daarnaast zijn in 1995 drie Ombudslieden aangesteld; een Ombudsman voor mensenrechten (met een plaatsvervanger), een Ombudsman voor de bescherming van persoonsgegevens en een Ombudsman belast met de controle op de uitoefening van rechten van minderheden.

Er bestaan in Hongarije 13 erkende minderheden die reeds meer dan honderd jaar woonachtig zijn binnen de huidige landsgrenzen van Hongarije.

Onderwijs is op verschillende niveaus voorzien in bijna alle minderheidentalen en ook de schrijvende pers heeft periodieken in de minderheidentalen. Tevens zijn er radio-uitzendingen in het Slowaaks, Roemeens, Duits, Kroatisch en Servisch en televisie-uitzendingen ten behoeve van de grotere minderheidsgroepen.

De Hongaarse autoriteiten doen hun best actief op te treden tegen discriminatie en onheuse bejegening van minderheden. De Roma vormen

de grootste etnische minderheidsgroep met een aantal van 143 000 personen volgens de volkstelling van 1990. Dit cijfer weerspiegelt echter slechts het aantal Hongaren dat toen zelf aangaf tot de Roma te behoren. Over het algemeen gaan deskundigen en betrokken organisaties ervan uit dat er ongeveer 500 000 Roma in Hongarije wonen. De voornaamste problemen van de Roma betreffen hun sociale achterstand en discriminatie. De werkloosheid onder Roma ligt ver boven het landelijk gemiddelde en het percentage ongeschoolden is hoog. Roma zijn geregeld slachtoffer van excessief politiegeweld en beklagen zich over rechtsongelijkheid. Door middel van wetgeving en andere regelgeving probeert de Hongaarse overheid de Roma uit hun achterstandspositie te halen. De voor een daadkrachtige uitvoering van dit beleid beschikbare middelen zijn echter veelal niet toereikend. Wel zijn enige tientallen politiefunctionarissen strafrechtelijk veroordeeld voor het gebruik van excessief geweld.

In maart 1996 is het Wetboek van Strafrecht gewijzigd in die zin dat efficiënter valt op te treden tegen racistisch gemotiveerde misdrijven.

Op 19 maart 1995 is een Basisvriendschapsverdrag ondertekend tussen Hongarije en Slowakije. Dit verdrag is op 10 december 1996 geratificeerd. Een van de belangrijkste artikelen is artikel 15 betreffende de wederzijdse minderheden. Aanbeveling 1201 van de Raad van Europa wordt door het verdrag juridisch bindend verklaard. De essentie van deze aanbeveling betreft lokaal zelfbestuur in gebieden waar etnische minderheden een meerderheid vormen.

Op 19 maart 1996 heeft het Hongaarse parlement overeenstemming bereikt over de nieuwe Wet op de Politieke Partijen, welke wet de mogelijkheid opent om etnische partijen op te richten.

Op 16 september 1996 hebben Hongarije en Roemenië een basisverdrag ondertekend. Dit verdrag is vervolgens op 3 oktober 1996 geratificeerd. Eén van de belangrijkste artikelen is artikel 15 inzake de wederzijdse minderheden (de Hongaarse minderheid in Roemenië en de Roemeense minderheid in Hongarije). Raad van Europa-aanbeveling 1201 is in een annex bij het verdrag opgenomen met de expliciete uitsluiting van collectieve rechten en territoriale autonomie op basis van etnische criteria.

1.3 Polen

Polen is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en erkent het individueel klachtrecht. Polen heeft een Hoogerechtshof en een Constitutioneel Hof. Uitspraken van het Constitutionele Hof hebben het karakter van een opinie.

In het strafprocesrecht is uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is, totdat het tegendeel is bewezen. Indien een verdachte geen advocaat heeft, wordt deze door de staat toegewezen. De rechtbanken werken over het algemeen effectief en er zijn geen aanwijzingen van corruptie. Wel is er bij veel rechtbanken een grote achterstand in de te behandelen zaken.

Polen heeft de positie en rechtszekerheid van minderheden wettelijk gewaarborgd. De etnische minderheden in Polen verkeren niet in een achterstandspositie. Evenmin is er in algemene zin sprake van discriminatie of een onheuse bejegening. Het aantal individuele gevallen van intolerantie ten aanzien van etnische minderheden daalt aanzienlijk.

Het Bureau van de Commissaris voor Bescherming van de Burgerrechten (Ombudsman) is de «mensenrechtenwaakhond» van de Poolse overheid.

De Ombudsman is een onafhankelijk instituut met bevoegdheid tot het onderzoeken van schendingen van burgerrechten en burgerlijke vrijheden. Daarnaast heeft hij de bevoegdheid tot het initiëren van civiele, administratieve en strafrechtelijke processen, alsmede de mogelijkheid om zelfstandig de autoriteiten te benaderen met voorstellen voor wetsontwerpen of voorstellen tot wijziging van wettelijke regelingen. In de praktijk maakt de Ombudsman van deze bevoegdheden gebruik.

Het Wetboek van Strafrecht voorziet in bestraffing van een ieder die zich schuldig maakt aan het produceren van gedrukt materiaal waarin wordt aangezet tot haat op nationale, etnische, raciale of religieuze gronden. Ofschoon het Openbaar Ministerie niet snel op deze grond vervolgt, wordt deze bepaling ook niet misbruikt ter beknotting van de vrijheid van meningsuiting.

De Grondwet voorziet in vrijheid van godsdienst, die ook in de praktijk gewaarborgd wordt. Alhoewel de Katholieke kerk in het overgrote deel van de scholen onderricht verzorgt, kan dit op verzoek van de ouders ook geschieden door vertegenwoordigers van andere religies. In plaats van deelname aan godsdienstlessen, is het ook mogelijk onderwijs in ethiek te krijgen. Van de geboden alternatieven wordt in de praktijk evenwel zeer sporadisch gebruik gemaakt.

In Polen wonen ongeveer 30 000 Roma. Een onevenredig groot deel van hen is werkloos; zij hebben meer te lijden gehad van de economische omwenteling dan de gemiddelde Pool.

Sporadisch voorkomende publieke uitingen van anti-semitisme ontmoeten de laatste jaren een meer adequate respons van de justitiële autoriteiten en ook op het hoogste politieke niveau is er meer aandacht voor dit probleem.

1.4 Roemenië

Roemenië is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en heeft het individueel klachtrecht erkend. De Wet Rechterlijke Organisatie uit 1992, die in 1997 werd aangepast, voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht. Voorts is er een Hooggerechtshof en een Constitutioneel Hof. Rechters worden door de President voor het leven benoemd op aanbeveling van een commissie van rechters en officieren van Justitie. In het strafprocesrecht is uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is, totdat het tegendeel is bewezen. Vooral op het platteland houdt de politie bij haar verhoren en verhoormethode niet altijd rekening met dit uitgangspunt.

Indien een verdachte geen advocaat heeft, krijgt hij er een toegewezen. De mensenrechten, met name de onaantastbaarheid van de persoon, vormen een van de hoekstenen van de Grondwet.

In de Roemeense regering vervullen momenteel twee etnische Hongaren een ministerspost, 8 zijn er staatssecretaris, terwijl er tevens 6 (onder)-prefecten van Hongaarse afkomst werkzaam zijn. Ook aan andere door de Roemeense autoriteiten gegeven signalen kan de indruk worden ontleend dat de in het verleden moeilijke positie voor de etnische Hongaren zich sterk aan het verbeteren is door toedoen van de inspanningen van de nieuwe Roemeense machthebbers. Ook de Hongaarse autoriteiten zijn hieromtrent zeer positief en verwachtingsvol gestemd.

Op 16 september 1996 is het Basisverdrag tussen Roemenië en Hongarije ondertekend, welk verdrag op 3 oktober 1996 is geratificeerd. Eén van de belangrijkste artikelen is dat inzake de wederzijdse minderheden.

Aanbeveling 1201 van de Raad van Europa is in een annex bij het verdrag opgenomen met de expliciete uitsluiting van collectieve rechten en territoriale autonomie op basis van etnische criteria.

De Onderwijswet uit 1995 werd door de nieuwe Roemeense regering op aandringen van de coalitiepartner, de Hongaarse beweging, medio 1997 geamendeerd. De amenderingen voorzien in de mogelijkheid op alle niveaus onderwijs in de Hongaarse taal te ontvangen en ook Roemeense geschiedenis en geografie in het Hongaars te onderwijzen. Deze amenderingen moeten echter nog door het Parlement worden aangenomen.

De Grondwet bepaalt in artikel 59 dat politieke organisaties van nationale minderheden die er niet in slagen tijdens de verkiezingen het aantal stemmen te vergaren dat nodig is om in het Parlement vertegenwoordigd te zijn, het recht hebben op elk één afgevaardigde onder de voorwaarden vastgesteld in de Kieswet. De Kieswet specificeert dat een dergelijke organisatie een afgevaardigde mag aanwijzen, indien tijdens de verkiezingen 5% van het aantal stemmen wordt behaald dat normaliter nodig is om een afgevaardigde te kiezen. Aangezien de Hongaren op eigen kracht in het Parlement zijn gekomen, hadden de bijzondere bepalingen in november 1996 tot gevolg dat 15 organisaties van de volgende nationale minderheden een afgevaardigde in het Parlement konden aanwijzen: Albanen, Armeniërs, Bulgaren, Grieken, Joden, Duitsers, Italianen, Lipovenen (= Russen), Serven, Tsjechen/Slowaken, Tartaren, Turken, Oekraïners, Polen en Zigeuners. De organisatie van Kroaten in Roemenië heeft als enige de 5%-drempel niet gehaald en is zodoende niet vertegenwoordigd.

In 1993 is door de autoriteiten een Raad voor Nationale Minderheden in het leven geroepen, die rechtstreeks ressorteert onder de premier. De raad fungeert als een adviesorgaan van de regering met betrekking tot aangelegenheden die de belangen van nationale minderheden raken. Zo adviseert de raad over wetsvoorstellen en kan hij ook eigen voorstellen formuleren. Bovendien heeft de raad de bevoegdheid de financiële middelen, die in de begroting zijn gereserveerd voor de minderheden, over de verschillende minderheden te verdelen. De raad kan specifieke problemen aan de orde stellen en de overheid adviseren over oplossingen. Van deze raad kan iedere organisatie lid worden, die een bepaalde minderheid vertegenwoordigt. Momenteel zijn er 17 organisaties lid van deze raad.

Na de vorming van de nieuwe regering, eind 1996, heeft men besloten de naam van de raad te wijzigen in Raad van Nationale Minderheden, omdat «van» minder paternalistisch zou klinken dan «voor». Bovendien heeft de regering besloten een Departement voor de Bescherming van Nationale Minderheden op te zetten, dat rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de premier valt. Het departement wordt geleid door de etnische Hongaar Gyorgy Tokay, die de rang van minister heeft gekregen. Het departement is een beleidsbepalend orgaan en mede verantwoordelijk voor het minderhedenbeleid van de regering.

De positie van Roma wordt in belangrijke mate bepaald door een grote sociaal-economische achterstand. Daarnaast kunnen zij het slachtoffer worden van verschillende vormen van negatieve bejegening.

Ofschoon de uitoefening van de in de Grondwet gewaarborgde mensenrechten door de politie steeds beter ter hand wordt genomen, blijven mishandelingen in gevangenissen op gezette tijden voorkomen. De autoriteiten nemen hiertegen niet altijd voldoende actie. Daarnaast worden arrestanten door de politie vaak niet op hun rechten gewezen, terwijl dit wettelijk verplicht is.

De Roemeense Grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en verbiedt censuur. Strafrechtelijke vervolging is desondanks mogelijk indien men zich naar het oordeel van de autoriteiten schuldig maakt aan laster ten opzichte van de staat of de belediging van hoogwaardigheidsbekleders of ambtenaren in functie.

De onafhankelijk media maken een voortdurende groei door. Er verschijnen enige honderden dag- en weekbladen. Er zijn 53 private televisiezenders en 110 private radiozenders, waarvan vele overigens slechts een zeer beperkt bereik hebben.

Demonstraties die dienen om communistische, racistische of fascistische ideeën te uiten of die een bedreiging vormen voor de publieke orde of de nationale veiligheid, zijn bij wet verboden.

Vijftien religies ontvangen van de staat financiële ondersteuning. Daarnaast zijn 385 andere stichtingen en organisaties als religieuze associatie geregistreerd door de Roemeense autoriteiten.

Conform het Wetboek van Strafrecht zijn seksuele handelingen tussen meerderjarige mannen strafbaar, indien zij plaatsvinden in het openbaar of tot een publiek schandaal leiden (artikel 200 lid 1). In de praktijk komt dit erop neer, dat zolang meerderjarige homoseksuelen seksuele handelingen verrichten in de privéwoning, er geen kans op strafrechtelijke vervolging is (op voorwaarde dat de burens er geen last van hebben, omdat dit anders weer zou kunnen leiden tot een publiek schandaal). Daarnaast stelt artikel 200 (lid 5) personen en verenigingen strafbaar die opkomen voor de belangen van homoseksuelen.

Uit recent onderzoek door Roemeense mensenrechtenactivisten is gebleken dat enkele personen enkel en alleen vanwege overtreding van artikel 200 lid 1 zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf. Over het algemeen wordt evenwel van strafrechtelijke vervolging afgezien bij overtreding van artikel 200 lid 1. De politie houdt overtreders dan korte tijd vast en zendt ze vervolgens naar huis in afwachting van een proces dat uiteindelijk niet plaatsvindt. Het kan daarbij voorkomen dat de politie zich schuldig maakt aan intimidatie.

Veroordeling in het kader van artikel 200 lid 1 vindt over het algemeen plaats in samenhang met overtreding van een van de andere leden van artikel 200, danwel in samenhang met een algemeen delict, zoals bijvoorbeeld diefstal.

1.5 Slowakije

Slowakije is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en heeft het individueel klachtrecht erkend. De Grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht. De rechters, die voor het leven worden benoemd, zijn gebonden aan de wet en aan internationale verdragen. Een rechter kan slechts door het parlement uit zijn functie worden onttrokken. Slowakije heeft een Hooggerechtshof en een Constitutioneel Hof. In het strafprocesrecht is het uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is totdat het tegendeel wordt bewezen. Een verdachte heeft het recht te weigeren tegen zichzelf te getuigen en heeft recht op een advocaat. Indien een verdachte geen advocaat heeft, wordt deze door de staat toegewezen.

In beginsel is de positie van minderheden, met uitzondering van het taalregime, bevredigend geregeld. Slowakije heeft bepalingen in de Grondwet en wetgeving die de positie en rechtszekerheid van minderheden waarborgen. Zij hebben het recht op de ontwikkeling van hun eigen cultuur, op informatie en educatie in hun moedertaal en het recht om deel te nemen in beslissingstrajecten bij onderwerpen die hen rechtstreeks

aangaan. In de praktijk laat dit echter wel eens te wensen over en worden specifieke overheidsinstrumenten ten behoeve van de minderheden (adviserende organen, subsidiebeleid) onvoldoende gebruikt. De Slowaakse autoriteiten zijn de toezegging van een wet op het gebruik van minderhedentalen nog niet nagekomen.

Er zijn Roma-groepen die in beperkte mate zijn geïntegreerd in de Slowaakse samenleving. Een groot deel van de Roma leeft echter vaak in aparte wijken of dorpen. De Slowaakse regering is zich meer en meer bewust van bestaand racisme van met name «skinheads» ten aanzien van Roma, en zoekt naar oplossingen hiervoor. Naar aanleiding van de moord op een Roma in december 1996 en de dreiging van Roma om een burgerwacht in het leven te roepen om op die manier zichzelf te beschermen, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken met vertegenwoordigers van de Roma-gemeenschap overlegd om te komen tot een gezamenlijke oplossing. Dit heeft tot op heden nog niet geleid tot structurele maatregelen.

Discriminatoire en racistische bejegening van verschillende aard komt met name ten aanzien van Roma voor. De politie is over het algemeen weinig genegen hiertegen bescherming te bieden. Het kan voorkomen, dat ook de politie zich schuldig maakt aan een dergelijke bejegening, terwijl door Roma hieromtrent ingediende klachten veelal geen effect hebben.

De Hongaarse minderheid bezet sinds de verkiezingen van 1994 17 zetels in het parlement en is ook op regionaal niveau vertegenwoordigd. Op nationaal niveau zijn de Hongaarse partijen vertegenwoordigd in de oppositie. Ook zijn er enige regeringsleden van Hongaarse afkomst.

De in de Grondwet gegarandeerde godsdienstvrijheid wordt in de praktijk gerespecteerd. Conform de Slowaakse wetgeving hebben alleen (de 15) geregistreerde kerken en religieuze organisaties het expliciete recht om diensten te houden en andere activiteiten te verrichten, ofschoon geen specifieke religieuze of andere activiteiten door de autoriteiten worden verboden of ontmoedigd, ten aanzien van welke religieuze stroming dan ook.

Op 15 mei 1996 is een Basisvriendschapsverdrag tussen Slowakije en Hongarije in werking getreden. Eén van de belangrijkste artikelen is dat betreffende de wederzijdse minderheden. Aanbeveling 1201 van de Raad van Europa wordt door het verdrag juridisch bindend verklaard. De essentie van deze aanbeveling betreft lokaal zelfbestuur in gebieden waar etnische minderheden een meerderheid vormen. De in het verdrag voorziene gemengde commissies, waaronder een commissie belast met minderhedenzaken, zijn nog niet werkzaam. Dit laatste hangt samen met de gespannen verhouding op dit terrein met Hongarije.

1.6 Tsjechië

Tsjechië is lid van de Raad van Europa, partij bij het EVRM en heeft het individueel klachtrecht erkend. De rechterlijke macht is onafhankelijk, zowel in theorie als in praktijk. Er is een Hooggerechtshof en een Constitutioneel Hof. In het strafprocesrecht is uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is, totdat het tegendeel wordt bewezen. De verdachte heeft recht op een advocaat. Indien een verdachte geen advocaat heeft, wordt er een toegewezen door de staat. Rechtbanken zijn echter zeer overbelast, waardoor uitspraken te lang op zich laten wachten.

Medio 1996 is door het aannemen van een amendement op de Wet op het Staatsburgerschap een wijziging aangebracht in de voorwaarden waaraan een staatsburger van Slowakije dient te voldoen om in aanmerking te komen voor het staatsburgerschap van Tsjechië. Dit amendement houdt in, dat aan de Minister van Binnenlandse Zaken de discretionaire bevoegdheid is verleend om de in de Staatsburgerschapswet vervatte eis van een schoon strafblad te laten vallen, waardoor het makkelijker wordt in aanmerking te komen voor het Tsjechisch staatsburgerschap. Sinds dit amendement zijn reeds 250 verzoeken ingediend, welke alle zijn ingewilligd. Op deze grond kunnen in Tsjechië verblijvende Roma die op grond van hun geboorteplaats in het bezit waren van het Slowaakse staatsburgerschap alsnog het Tsjechische staatsburgerschap verkrijgen.

Tsjechië heeft wetgeving die de positie en rechtszekerheid van minderheden (waaronder Roma) waarborgt. Zo zijn er in het Wetboek van Strafrecht verschillende artikelen waarop minderheden een beroep kunnen doen, indien zij slachtoffer zijn geworden van racistisch geïnspireerd geweld. Daarnaast kunnen minderheden op grond van bepalingen in de Grondwet rekenen op gelijke behandeling wanneer zij ter bescherming tegen geweld een beroep doen op de politie. Mocht men desalniettemin onjuist bejegend worden op gedecentraliseerd niveau, dan kan men een klacht indienen bij het Bureau voor Klachten en Controle, dat deel uitmaakt van het bureau van de districtspolitie.

Vertegenwoordigers van alle in Tsjechië woonachtige minderheidsgroepen hebben zitting in de door de overheid ondersteunde Raad voor de Nationaliteiten.

Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken, is met name de laatste anderhalf jaar concrete aandacht besteed aan de wijze waarop politie-optreden een rol kan spelen bij het voorkomen en bestrijden van racistisch gemotiveerde daden. Een handboek ten behoeve van het Openbaar Ministerie en de politie, waarin de probleemstelling en aanpak wordt uiteengezet, is in voorbereiding. Racistisch gemotiveerde criminaliteit wordt bestreden vanuit op nationaal niveau georganiseerde politie die specialisten in dienst heeft die belast zijn met dit soort misdrijven.

De politie is recentelijk aanmerkelijk geherstructureerd, waarbij veel nieuwe politiefunctionarissen werden aangesteld. Ten behoeve van integratie kunnen Roma tot de politie toegelaten worden, ook indien zij (nog) niet de daarvoor vereiste vooropleiding hebben voltooid.

Sinds 1 september 1996 is een wet van kracht, die het mogelijk maakt een hogere straf op te leggen voor racistisch gefundeerde misdaden.

Een werkgroep, bestaande uit ambtenaren van het Ministerie van Justitie, Binnenlandse Zaken en de Tsjechische Binnenlandse Veiligheidsdienst verricht onderzoek naar alle soorten van extremistische uitlatingen. Daarnaast heeft het Ministerie van Justitie de rechtbanken de opdracht gegeven opgave te doen van alle processen waarin mensen vervolgd zijn wegens racistische uitlatingen, om op die manier te bezien wat de snelheid van de rechtsgang is.

In november 1996 zijn negen personen, die een concert bijwoonden van skinhead-bands in de plaats Kozolupy, vervolgd wegens het brengen van de Hitlergroet.

Op 10 november 1997 vond in Praag een demonstratie tegen nazisme en racisme plaats. Directe aanleiding was de moord op een Soedanese student. De opkomst van 10 000 à 15 000 personen bij deze demonstratie

was naar lokale maatstaven groot. Een groot aantal vooraanstaande politici nam deel aan deze demonstratie. Soortgelijke anti-racisme demonstraties vonden in dezelfde week plaats in steden als Brno en Olomouc.

Het Ministerie van Onderwijs-, Sport- en Jeugdzaken heeft het initiatief genomen voor een proefproject waarbinnen aan Roma-kinderen separate pre-school cursussen worden aangeboden. Doel is een normale instroom in het reguliere onderwijs te bevorderen, dat wil zeggen, zonder eventuele taal- of sociale gedragsproblemen.

Op de staatstelevisie wordt een Tsjechischtalig programma uitgezonden, dat zich specifiek richt op Roma. Ook de radio heeft zo'n programma. Tevens verschijnen er diverse op Roma gerichte periodieken, die op één na alle door de staat worden ondersteund.

Ondanks de bovenstaande inspanningen van de overheid, is het recent nog voorgekomen dat Roma de toegang tot restaurants en een gemeentelijk zwembad is geweigerd en dat zij worden gediscrimineerd op gebieden als werk en huisvesting. Daarnaast blijft interetnisch geweld voorkomen en neemt dit zelfs toe (met name gepleegd door skinheads), ofschoon niet alle geweldsdaden door politie of rechtelijke macht als racistisch geïnspireerd worden aangemerkt.

Na positieve publiciteit in het Tsjechische tv-programma «Nova» over Canada als immigratieland, hebben de afgelopen maanden grote groepen Roma Tsjechië verlaten met Canada als reisdoel. Tot en met september 1997 hebben ongeveer 1200 Roma asiel aangevraagd. Toen bleek dat zij aldaar niet met open armen werden ontvangen, zochten enige honderden hun toevlucht tot het Verenigd Koninkrijk. Ook daar was de ontvangst koel. Canada heeft met ingang van 8 oktober 1997 de visumplicht voor Tsjechië wederom ingevoerd. Een aantal Roma is overigens uit eigener beweging weer teruggekeerd. Op 29 oktober 1997 heeft de Tsjechische regering een (tweemaal eerder verworpen) rapport betreffende de situatie van de Roma in Tsjechië aangenomen, alsmede een lijst met concrete opdrachten aan twaalf ministeries, waaronder Binnenlandse Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs.

Het rapport was ingediend door Minister Bratinka, onder andere belast met minderhedenaangelegenheden en tevens voorzitter van de Raad voor de Minderheden.

Individuele mensen kunnen vrij hun mening geven over politieke thema's en de autoriteiten bekritisieren. Onder het Wetboek van Strafrecht is echter het uiten van smaad ten aanzien van de Tsjechische republiek en de president strafbaar gesteld met een gevangenisstraf van maximaal twee jaar. Per 1 januari 1998 zal deze bepaling niet meer voorkomen in het Wetboek van Strafrecht.

In de praktijk zijn overigens tot op heden slechts voorwaardelijke straffen opgelegd.

Er zijn in Tsjechië verhoudingsgewijs veel particuliere media (twee van de vier televisiestations). Tevens zijn er meer dan zestig particuliere radiostations. Er heerst in Tsjechië volledige persvrijheid.

De vrijheid van godsdienst wordt in theorie en praktijk gerespecteerd. Er zijn in Tsjechië 21 kerken geregistreerd, die alle door de staat van verschillende vormen van ondersteuning worden voorzien. Een kerk moet minimaal 10 000 leden tellen, voordat er van registratie sprake kan zijn. Kleinere gemeenschappen, zoals de Moslims worden niet door de staat ondersteund. Maar tegelijkertijd wordt Moslims niets in de weg gelegd om hun geloof te belijden.

VEILIGE LANDEN VAN HERKOMST

Oktober 1997

AFRIKA

2.1 Ghana

Ghana verkeerde van 1992 tot december 1996 in een overgangsfase van een autoritair gestuurd systeem onder leiding van de Provisional National Defence Council naar een grondwettelijke democratie. In december 1992 werd Jerry John Rawlings op grond van verkiezingen de eerste President van de Vierde Republiek. In december 1996 werd hij bij vrije parlements- en presidentsverkiezingen herkozen en verkreeg zijn NDC-partij 133 van de 200 parlementszetels. Het feit dat acht politieke partijen aan de verkiezingen meededen en het hoge opkomstpercentage (77%), worden gezien als een verdere verbetering van de mensenrechten in Ghana. De Grondwet van 7 januari 1993 gaat uit van een scheiding tussen de uitvoerende, de wetgevende en de rechterlijke macht. Verder kent Ghana op basis van de Grondwet een onafhankelijke rechterlijke macht. De rechtsgang kent de gebruikelijke rechtsgaranties. Deze zijn gebaseerd op Brits recht. Zittingen van de rechtbanken zijn openbaar, beklagden hebben recht op juridische bijstand door een advocaat en er zijn mogelijkheden om in beroep te gaan bij een hoger rechtscollege. De rechtspraak functioneert niet geheel optimaal, hoofdzakelijk door gebrek aan financiële middelen.

Op grond van de Grondwet is de autonome Commission for Human rights and Administrative Justice (CHRAJ) ingesteld. Deze organisatie heeft in een in 1996 verschenen rapport het gevangeniswezen bekritiseerd. Verder heeft de CHRAJ met succes bemiddeld bij een aantal individuele mensenrechtzaken (waaronder gevallen van zonder aanklacht gedetineerden) en op dit terrein bewustwordingsprogramma's opgezet. Met name gemeentelijke veiligheidsdiensten, die los staan van de reguliere politiemacht, maken zich nog schuldig aan excessieve vormen van gezagshandhaving, waarbij slaan van arrestanten en vrije burgers (o.a. straatventers) en willekeurige arrestaties voorkomen. Er zijn geen meldingen van mensenrechtenschendingen die tot een gegrond beroep op vluchtelingenschap zouden kunnen leiden. De persvrijheid wordt goed nageleefd. Nationale en internationale niet-gouvernementele organisaties, waaronder het Internationale Rode Kruis, Amnesty international, de International Federation of Woman Lawyers (FIDA) en Women in Law and Development in Africa (WILDAF), functioneren zonder overheidsinmenging en behoeven zich sinds eind 1996 niet meer te doen registreren. In Ghana heerste in de rapportageperiode een stabiele politieke situatie.

2.2 Senegal

Senegal heeft een grondwettelijk gekozen president en een door diens Parti Socialiste (PS) overheerst parlement. Op grond van een Verkiezingscode worden open en betrouwbare verkiezingen mogelijk gemaakt. Er zijn 25 legale oppositiepartijen, die gezamenlijk 32 parlementszetels hebben. In het kabinet van 33 ministers – 3 vrouwelijke – zijn er 9 afkomstig van oppositiepartijen. De decentralisatie van regionaal en lokaal bestuur werd in 1997 door de regering voortgezet. De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is in de Grondwet vastgelegd. Rechtspraak is gebaseerd op het Franse burgerlijk recht. Senegal kent een traditie van respect voor de mensenrechten. Van overheidswege wordt geen inbreuk gemaakt op de persvrijheid. In het leger heerst doorgaans een grote mate van professionaliteit en gediciplineerdheid. Anders dan bij de minder gediciplineerde gendarmerie en

lokale politie waar gevallen van mensenrechtenschendingen bij arrestaties en detenties (slaan, hetgeen grondwettelijk is verboden) worden gemeld, worden de mensenrechten door het leger in het algemeen gerespecteerd. Er bestaat kritiek op de leefomstandigheden in de gevangenissen. Ten behoeve van een betere bescherming van de mensenrechten werden een Grondwettelijke Raad, een Staatsraad voor bestuursrechtelijke zaken en een Hof van Cassatie ingesteld. Militaire gerechtshoven hebben geen bevoegdheid in burgerzaken.

In de regio Casamance werd Senegal de afgelopen jaren geconfronteerd met het streven van de Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance (MFDC) om met geweld afscheiding van dit gebied te bewerkstelligen. Op 8 juli 1993 werd een staakt-het-vuren overeengekomen. Veel gedetineerde MFDC-aanhangers werden vervolgens vrijgelaten. Begin 1995 was er sprake van gewelddadige confrontaties tussen het Senegalese leger en relatief kleine facties van het MFDC, die de gewapende strijd wilde voortzetten. Sinds begin december 1995 een staakt-het-vuren werd overeengekomen, is het in de Casamance overwegend rustig en veilig geweest.

De spanning keerde in de loop van augustus 1997 evenwel terug, nadat militairen in een hinderlaag waren gelopen. Bij deze schermutselingen vonden naar het voorkomt enkele tientallen rebellen en militairen de dood. Aan het einde van de maand werd in dit gebied bovendien een van de naaste medewerkers van de MFDC-leider, Abbé Diamancoune Senghore, vermoord aangetroffen. Drie andere van diens militair-politieke adviseurs werden door het Senegalese leger onder huisarrest geplaatst. In de tweede helft van september startte het leger met het systematisch vernietigen van rebellenbases langs de grens met Guinee-Bissau, waardoor de vluchtelingenstroom vanuit de regio sterk toenam. De UNHCR maakte in oktober te Dakar bekend dat zij met de staatshoofden van Senegal, Gambia, Guinee en Guinee-Bissau was overeengekomen de naar schatting 5000 Casamance-vluchtelingen in de kampen in Guinee-Bissau te zullen verplaatsen. Door deze maatregel zou het Senegalese leger de mogelijkheid krijgen tegen de rebellenkampementen op Bissaus grondgebied op te treden. President Diouf heeft nadien opnieuw gesteld dat naar zijn mening uitsluitend een politieke oplossing voor het conflict mogelijk is. MFDC-aanhangers die verdacht worden van het beramen van gewelddadige activiteiten lopen het risico te worden gearresteerd, met name in en rond de stad Zichuinchor.